

วารสารอิเล็กทรอนิกส์
ทางการศึกษา

OJED, Vol. 15, No. 1, 2020. Article ID: OJED-15-01-006
Article Info: Received 21 March, 2020; Revised 16 May, 2020; Accepted 17 June, 2020

OJED
An Online Journal
of Education
www.tci-thaijo.org/index.php/OJED

การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร Environmental Arrangements of Children Library in Bangkok Discovery Learning Library

ลักษณา เจริญศรี *

Luxsana Charernsri

วรวรรณ เหมชะญาติ **

Worawan Hemchayart

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์การวิจัย คือ วิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร ได้แก่ การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์ การจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่น ประชากร คือ ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร 35 แห่ง ประจำปีพุทธศักราช 2560 เครื่องมือวิจัย คือ แบบสำรวจ วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย (1) การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์พบว่า (1.1) การจัดพื้นที่ ลักษณะการแบ่งพื้นที่สำหรับเด็กเป็นสัดส่วน (ร้อยละ 80) ลักษณะกายภาพสำคัญคือมีแสงสว่างเพียงพอ (ร้อยละ 88.57) พื้นที่เอื้อต่อกิจกรรมเด็ก (ร้อยละ 62.86) พื้นที่เด็กใกล้ชิดประตูเพื่อความสะดวก (ร้อยละ 80) มีประตูรักษาความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการ (ร้อยละ 51.43) ความสะอาด (ร้อยละ 88.57) (1.2) การจัดครุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (ร้อยละ 68.57) ขนาดครุภัณฑ์เหมาะสมกับเด็ก (ร้อยละ 97.14) ครุภัณฑ์มีความปลอดภัย (ร้อยละ 71.43) (2) การจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่นพบว่า (2.1) การเลือกสรรสื่อการเรียนรู้ด้านภาษาหลากหลาย (ร้อยละ 94.29) ความทันสมัย (ร้อยละ 82.86) สะท้อนวัฒนธรรมไทยและชุมชน (ร้อยละ 94.29) (2.2) การจัดวางและการนำเสนอ จัดวางเพื่อแนะนำให้ผู้ใช้บริการได้เข้าถึงสะดวก (ร้อยละ 97.14) ติดป้ายกำกับคำตามชั้น (ร้อยละ 17.14) นำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ (ร้อยละ 80) เด็กหยิบใช้ได้สะดวกปลอดภัยด้วยตนเอง (ร้อยละ 97.14) สื่อการเรียนรู้และของเล่นมีสภาพสมบูรณ์ (ร้อยละ 91.43) ความสะอาด (ร้อยละ 88.57)

คำสำคัญ: การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุด, ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร

*นิสิตมหาบัณฑิตสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

*Graduate Student of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: luxsana.nok@gmail.com

**อาจารย์ประจำสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**Lecturer of Early Childhood Education Division, Department of Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Chulalongkorn University

E-mail Address: worawan.h@chula.ac.th

Abstract

The research purpose was to analyze the environmental arrangement of children's library in Bangkok Discovery Learning Library in two aspects: space and equipment arrangement, and learning media and toys arrangement. There were 35 Bangkok Discovery Learning Libraries which were studied in 2017. The research instrument was a survey. The data were analyzed by using frequency and percentage.

The research results in terms of (1) space and equipment arrangement showed that: (1.1) space arrangement such as a proper proportion of space for young children (80%), a physical environment in term of sufficient light (88.57%), the area divided for children's activities (62.86%), organizing the area for children to easily access to the doorways (80.00%), having the security doors in utilizing services (51.43%), and cleanliness (88.57%); (1.2) equipment arrangement such as focusing on promoting learning (68.57%), suitable equipment for children (97.14%), and safety concerns (71.43). (2) learning media and toys showed that: (2.1) item selections such as a variety of language learning (94.29%), modernity (82.86%), reflecting Thai culture and the communities (94.29%); (2.2) arrangement and presentation of resources such as laying out to support a convenient access for users (97.14%), labeling of items (17.14 %), using of online media through presentations (80.00%), allowing children to select items independently (97.14 %), clean and in a play-safe condition (91.43), and cleanliness (88.57 %).

Keywords: environmental arrangements, Bangkok discovery learning library

บทนำ

ห้องสมุดเป็นพื้นที่สาธารณะที่เป็นแหล่งความรู้ของประชาชนทุกเพศทุกวัย ไม่จำกัด อายุ เพศ ศาสนา เชื้อชาติ ความสามารถ และสถานะทางสังคม โดยให้บริการข้อมูลและความรู้ในหลากหลายรูปแบบ เป็นแหล่งแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และทำกิจกรรมที่หลากหลาย ตลอดจนมีการจัดตั้งโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นมากมายที่เป็นความร่วมมือของทั้งภาครัฐและเอกชน ทั้งในและนอกโรงเรียน

ประเทศไทยได้มีการพัฒนาและปรับปรุงห้องสมุดสาธารณะมาอย่างต่อเนื่อง จากอดีตที่ห้องสมุดเป็นเพียงที่เก็บรวบรวมหนังสือ ต่อมาได้มีการจัดตั้ง “สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย” ขึ้นเพื่อทำหน้าที่เป็นสื่อกลางทั้งในการสนับสนุนช่วยเหลือ พัฒนาและรักษาผลประโยชน์ของทั้งห้องสมุด ผู้ใช้บริการ ตลอดจนผู้ผลิตสื่อต่างๆ ในปี พ.ศ. 2534 ห้องสมุดได้มีการพัฒนาจนมาเป็น “ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้” (Discovery Learning library) ในปัจจุบัน โดยมีการปรับปรุงภาพลักษณ์ บรรยากาศ ความทันสมัย พื้นที่การใช้สอย บริการอินเทอร์เน็ต โซนมุมเด็กและเยาวชน พื้นที่จัดกิจกรรมสำหรับเด็ก (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2550)

หม่อมราชวงศ์ สุขุมพันธุ์ บริพัตร ได้กล่าวถึง การเปิดให้บริการของห้องสมุดสาธารณะที่ผ่านมามีมาบวกกับแผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2556-2560 ที่มีเป้าหมายในการเพิ่มจำนวนของห้องสมุดประชาชนหรือห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ และสร้างศูนย์เยาวชนเพื่อส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน (สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร, 2556) ในปัจจุบันเด็ก เยาวชน ตลอดจนประชาชนทั่วไปได้เข้าใช้บริการห้องสมุดสาธารณะลดน้อยลง แม้ว่าห้องสมุดในปัจจุบันได้มีการพัฒนาและปรับปรุงมาโดยตลอด แต่จากสถิติการสำรวจการเข้าใช้บริการของสำนักงานสถิติแห่งชาติ (2559) ได้ทำการสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ.2558 โดยจากผลการสำรวจระบุว่า การเข้าใช้บริการห้องสมุดในประเทศไทยนั้นมีอัตราการเข้าใช้บริการห้องสมุดของเด็กปฐมวัยค่อนข้างน้อย เด็กเล็กอายุต่ำกว่า 6 ปี มีจำนวน 2.7 ล้านคน คิดเป็นร้อยละ

60.2 โดยแหล่งที่มาของการอ่านหนังสือของเด็กมากที่สุดคือ การซื้อหนังสือจากร้านหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 73.2 แต่การเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดหรือยืมหนังสือจากห้องสมุดมาอ่านคิดเป็นร้อยละ 1.8 สำนักข่าว เนชั่นทีวี (2559) ได้ระบุถึงข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บรรณารักษ์ชำนาญการของห้องสมุดประชาชนจังหวัด ปทุมธานี ในเรื่อง “ห้องสมุดเงียบเหงา เด็กเยาวชนอ่านหนังสือน้อยลง” ผลการสัมภาษณ์ระบุว่า เด็กและ เยาวชนอ่านหนังสือน้อยมาก เมื่อมีห้างสรรพสินค้าและไอทีเข้ามามีบทบาทมากขึ้น อีกทั้งเว็บไซต์ชื่อ Libraryhub ห้องสมุดสำหรับคนรักห้องสมุด บรรณารักษ์และหนังสือ ยังได้ระบุถึงผลของคำถามว่า “ทำไมคน ถึงไม่เข้าใช้ห้องสมุดประชาชน” โดยคำกล่าวของผู้ใช้บริการ และบรรณารักษ์ สรุปได้ว่า การเข้าใช้บริการ ห้องสมุดที่น้อยลงเกิดจากห้องสมุดไม่สามารถพัฒนาขีดความสามารถของตัวห้องสมุดได้ ทั้งสารสนเทศที่มี จำนวนน้อย หรือสภาพห้องสมุดที่ไม่มีการปรับปรุง (เมชินทร์ ลิขิตบุญฤทธิ์, 2552)

เป็นที่น่าสังเกตว่าเหตุใดห้องสมุดสาธารณะที่ได้มีการพัฒนามาอย่างต่อเนื่องและยาวนานทั้งด้าน สภาพแวดล้อมทางกายภาพ สื่อสารสนเทศ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการให้บริการในด้านต่าง ๆ กลับมีสถิติ การเข้าใช้บริการห้องสมุดสาธารณะที่ลดน้อยลง

เหตุผลดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยสนใจและเล็งเห็นถึงความจำเป็น และความสำคัญในการทำวิจัยเกี่ยวกับ ห้องสมุดสาธารณะ หรือที่เราเรียกในปัจจุบันว่าห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ ที่เป็นการจัดสภาพแวดล้อมของ ห้องสมุดสำหรับเด็ก นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้ทำการสืบค้นและศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดสำหรับเด็ก ปฐมวัยโดยตรง และพบว่ายังไม่มีข้อมูลที่ครอบคลุมในเรื่องนี้ ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยในเรื่องการจัด สภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยมา พัฒนาและส่งเสริมการเข้าใช้บริการห้องสมุดของเด็กปฐมวัย

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์ การจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่น

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การจัด สภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร โดยมีวิธีการดำเนินการ ตามขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ข้อมูลเบื้องต้น และงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจในประเด็นต่างๆ ที่อาจเกี่ยวข้องกับการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็ก ความสำคัญ นโยบาย ที่เกี่ยวข้อง การสร้างและการออกแบบ การจัดบรรยากาศ และพัฒนาการของห้องสมุดไทยเพื่อให้มีศักยภาพ และสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึงในยุคปัจจุบัน เพื่อนำข้อมูลมาใช้เป็น แนวทางในการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และการสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยมีรายละเอียด ดัง ตาราง 1

ตาราง 1

กรอบแนวคิดการวิจัย

ประเด็นที่ศึกษา	ประเด็นหลัก
การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็ก	1. การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์ในห้องสมุด 1.1 การจัดพื้นที่ 1.1.1 ลักษณะการแบ่งพื้นที่ 1.1.2 ลักษณะทางกายภาพ 1.1.3 การจัดแบ่งพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ 1.1.4 การจัดพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวก 1.1.5 การจัดพื้นที่เพื่อความปลอดภัยและความสะอาด 1.2 การจัดครุภัณฑ์ 1.2.1 ส่งเสริมการเรียนรู้ของห้องสมุด 1.2.2 ความสะดวกในการใช้งาน 1.2.3 ความปลอดภัยและความสะอาด 2. การจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่น 2.1 การเลือกสรร 2.1.1 ความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้และของเล่น 2.1.2 ความทันสมัย 2.1.3 การใช้สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยและชุมชน 2.2 การจัดวางและการนำเสนอ 2.2.1 ลักษณะการจัดวางเพื่อแนะนำสื่อการเรียนรู้และของเล่น 2.2.2 ช่องทางการให้คำแนะนำในการใช้งานสื่อการเรียนรู้และของเล่น 2.2.3 รูปแบบการนำเสนอผลงานเด็กหรือกิจกรรม 2.2.4 ความพร้อมและความสะดวกปลอดภัย 2.2.5 ความปลอดภัยและความสะอาดในการจัดวางและนำเสนอ

2. การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานคร 35 แห่ง ที่ไม่ได้รับรางวัลห้องสมุดดีเด่นประจำปีพุทธศักราช 2560

ตาราง 2

รายชื่อห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรมกีฬาและการท่องเที่ยวจำนวน 35 แห่ง

ลำดับ	รายชื่อห้องสมุด	ลำดับ	รายชื่อห้องสมุด
1	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้เขตคลองสาน	6	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้บางซื่อ
2	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้เคหะชุมชนดินแดง 2	7	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้จตุจักร
3	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ซอยพระนาง	8	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ดุสิต
4	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วิชาการ	9	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้สวนลุมพินี
5	ห้องสมุดสิ่งแวดล้อม	10	หอสมุดเมืองกรุงเทพมหานคร

ตาราง 2 (ต่อ)

รายชื่อห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ในเขตกรุงเทพมหานคร สังกัดกองนันทนาการ สำนักวัฒนธรรม กีฬา และการท่องเที่ยวจำนวน 35 แห่ง

ลำดับ	รายชื่อห้องสมุด	ลำดับ	รายชื่อห้องสมุด
11	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ธนาคาร	24	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ราชภัฏวชิรญาณ
12	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ทุ่งครุ	25	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้บางกะปิ
13	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้บางเขน	26	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ บ้านจิกาย-พุนทรัพย์
14	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ประเวศ	27	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ภาชีเจริญ
15	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้มูลนิธิเพื่อศูนย์กลางอิสลามฯ	28	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วัฒนธรรม
16	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วัดราชโอรสารามฯ	29	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วัดลาดปลาเค้า
17	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วัดศิริพงษ์ธรรมนิมิต	30	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้สะพานสูง
18	ห้องสมุดและพิพิธภัณฑ์เสรีไทยอนุสรณ์	31	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้คลองสามวา
19	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้บางขุนเทียน	32	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้บางบอน
20	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้มีนบุรี	33	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ร่มเกล้าทุ่งสีกัน
21	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ลาดกระบัง	34	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วัดพระรังษี
22	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้วัดรัชฎาธิฐานฯ	35	ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้หนองจอก
23	ห้องสมุดสีเขียว		

3. การสร้างและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสำรวจ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

3.1 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังรายละเอียดคือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการและเติมคำตอบ จำนวน 5 ข้อประกอบด้วย ชื่อห้องสมุด ที่ตั้ง เขตพื้นที่ ขนาดของห้องสมุด รูปแบบของห้องสมุด จำนวนชั้นของห้องสมุดที่ให้บริการ แหล่งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงห้องสมุด และการเข้าถึงห้องสมุด

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุด มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยข้อมูล 2 ด้าน ได้แก่ การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์ และการจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่น

3.2 การตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้อง จากนั้นนำไปปรับปรุงเพื่อส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาและการใช้ภาษา ผู้วิจัยวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องได้ค่าเฉลี่ยของเครื่องมืออยู่ที่ 0.78 ซึ่งเป็นค่าเฉลี่ยที่อยู่ระหว่าง 0.67–1.00 ($IOC > 0.5$) ซึ่งนับว่าเป็นค่าที่ยอมรับได้ (วรณีย์ แกมเกตุ, 2555) จากนั้นปรับปรุงแก้ไขเป็นฉบับสมบูรณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานนันทนาการและส่งเสริมการเรียนรู้ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

4.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเองในแต่ละเขตพื้นที่ที่อยู่ใกล้เคียงกัน โดยกำหนดวันเวลาที่ไปเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ทุกวันวันเสาร์และอาทิตย์ของเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน (2 เดือน)

5. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปความเรียง

ตอนที่ 2 การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ กรุงเทพมหานครมีรายละเอียด ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของห้องสมุด

ห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้กรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ตั้งกระจายเขตพื้นที่ละ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 65.71 เป็นห้องสมุดขนาดใหญ่ที่แบ่งขนาดตามการจัดสรรงบประมาณจัดกิจกรรมประจำปีงบประมาณ 2562 คิดเป็นร้อยละ 57.14 รูปแบบของห้องสมุดเป็นการสร้างขึ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 48.57 จำนวนชั้นของห้องสมุดที่พบส่วนมากคือ 3 ชั้น คิดเป็นร้อยละ 40.00 แหล่งชุมชนที่อยู่ใกล้เคียงห้องสมุดคือโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 97.14

2. การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุด

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสำรวจการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดใน 2 ด้าน คือ ด้านการจัดพื้นที่และครุภัณฑ์ และด้านการจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่น โดยมีรายละเอียดในแต่ละด้านดังแสดงต่อไปนี้

2.1 ด้านการจัดพื้นที่ และครุภัณฑ์

ข้อมูลจากการสำรวจด้านการจัดพื้นที่ของห้องสมุดประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ (1) ลักษณะการแบ่งพื้นที่สำหรับเด็กมีความเป็นสัดส่วน คิดเป็นร้อยละ 80.00 โดยแบ่งพื้นที่เป็น 3 ลักษณะ ได้แก่ ใช้การกั้นห้องเพื่อแบ่งพื้นที่สำหรับเด็กให้เป็นสัดส่วนออกจากส่วนอื่นๆ ของห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 45.71 แยกตัวพื้นที่สำหรับเด็กออกจากส่วนอื่นๆ ของห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 20.00 และแบ่งพื้นที่แต่ไม่มีการกั้นห้องให้เป็นสัดส่วนออกจากส่วนอื่นๆ ของห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 14.29

ประเด็นที่ (2) ลักษณะทางกายภาพที่สำคัญของห้องสมุดคือมีแสงสว่างเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 88.57 โดยมีรายละเอียดคือ มีแสงสว่างที่เหมาะสมต่อการอ่านหนังสือและทำกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 88.57 แหล่งของแสงสว่างมาจากธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 97.14 มีหน้าต่างที่ทำจากกระจกโปร่งแสงบานใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 91.43 เลือกใช้โทนสีที่สว่างภายในห้อง คิดเป็นร้อยละ 97.14

ประเด็นที่ (3) การจัดแบ่งพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ของห้องสมุด พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดแบ่งพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมของเด็กโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 62.86 โดยจัดแบ่งพื้นที่สำหรับการเล่น คิดเป็นร้อยละ 77.14 พื้นที่สำหรับฉายภาพยนตร์ คิดเป็นร้อยละ 45.71 พื้นที่สำหรับการสืบค้นข้อมูลผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 42.86

ประเด็นที่ (4) การจัดพื้นที่เพื่ออำนวยความสะดวก พบว่า มีการจัดพื้นที่สำหรับเด็กให้อยู่ใกล้ประตูเข้าออกของห้องสมุดเพื่อความสะดวกในการเข้าใช้บริการ คิดเป็นร้อยละ 80.00 พื้นที่อำนวยความสะดวกเรื่องอาหารและเครื่องดื่ม คิดเป็นร้อยละ 17.14

ประเด็นที่ (5) การจัดพื้นที่เพื่อความปลอดภัยและความสะอาด พบว่า มีประตูลูกตาความปลอดภัยในการเข้าใช้บริการห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 51.43 พื้นที่ของห้องสมุดมีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 88.57 พื้นที่ของห้องสมุดไม่มีกลิ่นอับชื้นคิดเป็นร้อยละ 85.71

ส่วนด้านการจัดครุภัณฑ์ในห้องสมุดประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ (1) ส่งเสริมการเรียนรู้ของห้องสมุด พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดครุภัณฑ์เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 68.57 ได้แก่ สืบค้นข้อมูลจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ คิดเป็นร้อยละ 65.71 ส่งเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบของชมรมบทบาทสมมติ คิดเป็นร้อยละ 11.43

ประเด็นที่ (2) อำนวยความสะดวกในการใช้งาน พบว่า ส่วนใหญ่มีการจัดวางครุภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ และชั้นวางหนังสือในขนาดที่เหมาะสมกับเด็กเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 97.14 มีเฟอร์นิเจอร์อยู่ในลักษณะพร้อมใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 77.14 มีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่งอ่านขนาดเหมาะสมกับเด็ก 40.00 โซฟาหรือเบาะนุ่ม ๆ คิดเป็นร้อยละ 71.43 มีการปูพรมที่พื้น คิดเป็นร้อยละ 48.57 มีระบบควบคุมอุณหภูมิความชื้นและการระบายอากาศ คิดเป็นร้อยละ 2.86 มีเครื่องปรับอากาศ คิดเป็นร้อยละ 97.14 มีพัดลมไฟฟ้าในการให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 25.71

ประเด็นที่ (3) ความปลอดภัยและความสะอาด พบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการจัดครุภัณฑ์ที่มีความปลอดภัย คิดเป็นร้อยละ 71.43 ภายในห้องสมุดมีระบบป้องกันสาธารณภัย คิดเป็นร้อยละ 100 ได้แก่ ระบบถังดับเพลิง คิดเป็นร้อยละ 91.43 ใช้ระบบสัญญาณเตือนภัย (Alarm) ในการตรวจจับและพ่นน้ำ คิดเป็นร้อยละ 8.57 ส่วนเฟอร์นิเจอร์และครุภัณฑ์มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 82.86

2.2 ด้านการจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่น

ข้อมูลจากการสำรวจด้านการจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่นในห้องสมุดประกอบด้วย 3 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ (1) ความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้และของเล่น จากการสำรวจพบว่า ความหลากหลายของสื่อการเรียนรู้และของเล่นที่พบ คือ ด้านภาษา (ไทย อังกฤษ ญี่ปุ่น) คิดเป็นร้อยละ 94.29 ด้านขนาด คือ เป็นหนังสือนิทานเล่มใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 88.57 ด้านวัตถุประสงค์ คือ ของเล่นจำแนกประเภทตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ ของเล่นเพื่อส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ คิดเป็นร้อยละ 51.43 ของเล่นเพื่อส่งเสริมกระบวนการคิดและเหตุผล คิดเป็นร้อยละ 48.57 ของเล่นเพื่อส่งเสริมทักษะทางสังคม (บทบาทสมมติ) คิดเป็นร้อยละ 37.14 สื่ออุปกรณ์ทางศิลปะนำมาออกมาให้บริการเฉพาะเมื่อมีการจัดกิจกรรมเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 94.29 สื่อการเรียนรู้สำหรับกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นเด็กพิเศษ ได้แก่ หนังสืออักษรเบรลล์ และหนังสือเสียง คิดเป็นร้อยละ 8.57

ประเด็นที่ (2) ความทันสมัย จากการสำรวจพบว่า การจัดสื่อการเรียนรู้และของเล่นในห้องสมุดส่วนใหญ่มีความทันสมัย คิดเป็นร้อยละ 82.86 ได้แก่ มีคอมพิวเตอร์และสัญญาณอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 65.71 มีซีดี ดีวีดี เพลงและภาพยนตร์สำหรับเด็ก คิดเป็นร้อยละ 60.00 มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 8.57

ประเด็นที่ (3) การใช้สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยและชุมชน จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่มีการใช้สื่อที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยและชุมชน คิดเป็นร้อยละ 94.29 ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน คิดเป็นร้อยละ 94.29 หนังสือวิถีชีวิตของชุมชน คิดเป็นร้อยละ 80.00 ซีดี หรือดีวีดีเกี่ยวกับวิถีชุมชน คิดเป็นร้อยละ 20.00 สื่อที่เป็นผลผลิตของภูมิปัญญาท้องถิ่น คิดเป็นร้อยละ 5.71

ส่วนด้านการจัดวางและการนำเสนอประกอบด้วย 5 ประเด็น คือ

ประเด็นที่ (1) ลักษณะการจัดวางเพื่อแนะนำสื่อการเรียนรู้และของเล่น จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดมีการนำเสนอสื่อการเรียนรู้และของเล่น เพื่อให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงได้สะดวก คิดเป็นร้อยละ 97.14 ได้แก่ ตกแต่งห้องสมุดตามเทศกาลหรือตามเรื่องราวของหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 97.14 จัดชั้นเพื่อโชว์หนังสือใหม่หรือหนังสือที่หมุนเวียนไปตามเทศกาล คิดเป็นร้อยละ 28.57 นำของเล่นมาจัดวางคู่กับสื่อการเรียนรู้เพื่อการเชื่อมโยงและสร้างความหมาย คิดเป็นร้อยละ 5.71

ประเด็นที่ (2) ช่องทางการให้คำแนะนำในการใช้งานสื่อการเรียนรู้และของเล่น จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดมีการให้คำแนะนำในการใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 28.57 ได้แก่ มีการติดป้ายกำกับคำที่ช่องหรือชั้นเก็บสื่อการเรียนรู้และของเล่น คิดเป็นร้อยละ 17.14 มีการติดป้ายกำกับคำและรูปภาพประกอบ คิดเป็นร้อยละ 11.43

ประเด็นที่ (3) รูปแบบการนำเสนอผลงานเด็กหรือกิจกรรม จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดมีการนำเสนอผลงานเด็กและกิจกรรม คิดเป็นร้อยละ 94.29 ได้แก่ การนำเสนอผลงานเด็กหรือกิจกรรมผ่านสื่อออนไลน์ คิดเป็นร้อยละ 80.00 การจัดบอร์ดเพื่อนำเสนอผลงาน คิดเป็นร้อยละ 71.43 การจัดวางผลงาน บนชั้น คิดเป็นร้อยละ 14.29

ประเด็นที่ (4) ความพร้อมและความสะดวกปลอดภัย จากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดจัดวางสื่อการเรียนรู้และของเล่นให้พร้อมและสะดวกปลอดภัยในการใช้งาน โดยเด็กสามารถหยิบใช้ได้ด้วยตนเอง คิดเป็นร้อยละ 97.14 มีการจัดวางหนังสือด้วยการโชว์สันหนังสือ คิดเป็นร้อยละ 97.14 มีการจัดวางหนังสือด้วยการโชว์หน้าปก คิดเป็นร้อยละ 88.57 มีสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ในลักษณะพร้อมใช้งาน คิดเป็นร้อยละ 22.86 มีชั้นสำหรับจัดวางของเล่นโดยเฉพาะ คิดเป็นร้อยละ 5.71

ประเด็นที่ (5) ความปลอดภัยและความสะอาดในการจัดวางและนำเสนอ จากการสำรวจพบว่า สื่อการเรียนรู้และของเล่นมีสภาพสมบูรณ์ไม่ชำรุด คิดเป็นร้อยละ 91.43 มีความสะอาด คิดเป็นร้อยละ 88.57

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้ กรุงเทพมหานคร มีประเด็นที่นำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. ความต้องการของผู้ใช้บริการห้องสมุดมีผลต่อรูปแบบและการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุด

การพยายามกระจายแหล่งความรู้ให้เข้าถึงชุมชนในทั่วทุกเขตพื้นที่ของกรุงเทพมหานคร ตลอดจนรูปแบบที่พยายามพัฒนาเพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้บริการนั้น จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่เป็นห้องสมุดขนาดใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 57.14 และตั้งกระจายเขตพื้นที่ละ 1 แห่ง รูปแบบของห้องสมุดเป็นการสร้างขึ้นใหม่ คิดเป็นร้อยละ 48.57 และจำนวนชั้นของห้องสมุดที่พบส่วนมากคือ 3 ชั้น ตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน คือ โรงเรียนมากที่สุด สอดคล้องกับ น้ำทิพย์ วิภาวิน (2550) ที่อ้างถึงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยห้องสมุดสาธารณะ พ.ศ. 2492 ได้ระบุถึง การพิจารณาสถานที่ตั้งหรือก่อสร้างห้องสมุดให้เป็นสถานที่ที่สามารถติดต่อไปมาสะดวก ไม่ไกลจากชุมชน มีสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมที่จะเป็นสถานศึกษาหาความรู้ การค้นคว้า และสอดคล้องกับบทความของสำนักเรียนรู้ (2545) ในวารสารสานปฏิรูปที่ระบุถึงปัจจัยสำคัญของห้องสมุดเด็กโอซูในประเทศไทยว่า ห้องสมุดเด็กควรตั้งอยู่ในแหล่งชุมชน ไม่ห่างไกลจากบ้านของเด็ก เพื่อให้สามารถเดินทางมาใช้บริการได้สะดวก

2. การจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดควรคำนึงถึงความเหมาะสมต่อพัฒนาการและความต้องการของเด็ก

การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์ของห้องสมุดสำหรับเด็กในห้องสมุดเพื่อการเรียนรู้มีความเหมาะสมมีส่วนช่วยพัฒนาและส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก การจัดพื้นที่และครุภัณฑ์จึงควรให้ความสำคัญกับการตอบสนองความต้องการและส่งเสริมพัฒนาการที่เหมาะสมกับเด็ก การแบ่งพื้นที่สำหรับเด็กออกเป็นสัดส่วน การใช้แสงสว่างจากธรรมชาติที่เหมาะสมต่อการอ่านหนังสือและทำกิจกรรม หน้าต่างที่ทำจากกระจกโปร่งแสงบานใหญ่ ใช้โทนสีสว่าง มีพื้นที่เพื่อการเรียนรู้ ทำกิจกรรม พื้นที่สำหรับการเล่น และการสืบค้นข้อมูล มีความสะดวกปลอดภัย สะอาดและอยู่ใกล้ประตูเข้าออก ดังที่ Feinberg and Keller (2010) กล่าวว่า การออกแบบในที่นี้ไม่ใช่แค่เพียงการออกแบบทางกายภาพเท่านั้น แต่เป็นการออกแบบที่มีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้การออกแบบสามารถมีอิทธิพลต่อกิจกรรมสำหรับเด็ก และดังที่ International Federation of Library Associations and Institutions (2007) ได้ระบุว่า สิ่งแวดล้อมและบรรยากาศของห้องสมุดที่ส่งเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะวัยทารกและวัยเตาะแต่นั้น พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ดูแล ควรเลือกหาห้องสมุดที่มีความเหมาะสม โดยดูจากห้องสมุดสามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความสวยงามน่าดึงดูดใจในการเข้าใช้บริการ ปลอดภัย Gower, Loewecke, and Beal (2018) กล่าวว่า การตกแต่งห้องสมุดควรมีทั้งความสวยงามและขนาดที่เหมาะสม โดยห้องสมุดต้องมีเฟอร์นิเจอร์ขนาดสำหรับเด็ก มีเบาะสำหรับนั่งพื้นหรือนั่งนุ่มๆ มีพื้นที่โชว์หนังสือภาพและหนังสือสำหรับเด็กวัยทารก มีการใช้พื้นที่ว่างเพื่อการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมายของเด็ก ๆ และยังคงแน่ใจว่าของเล่นและสื่อ สามารถเข้าถึงได้ง่ายปลอดภัยสำหรับมือของเด็ก ๆ มีการจัดวางพรมเพื่อการใช้งานที่มีความปลอดภัยสำหรับเด็กและการมีปฏิสัมพันธ์กับพื้นที่ ควรสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้เข้าใช้บริการ โดยควรใช้โทนสีที่อบอุ่นและสว่าง

3. สิ่งที่ต้องจัดให้มีเพื่อการสร้างสภาพแวดล้อมห้องสมุดให้เป็นมากกว่าที่อ่านหนังสือ

ข้อมูลจากการสำรวจพบว่า ห้องสมุดมีการจัดสภาพแวดล้อมทั้งในด้านพื้นที่ ครุภัณฑ์ สื่อการเรียนรู้และของเล่น เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้บริการที่เป็นเด็กและผู้ปกครอง ในรายละเอียดของการสำรวจพบว่า ห้องสมุดไม่มีห้องน้ำและห้องให้นมสำหรับเด็ก มุมสำหรับรับประทานอาหารและเครื่องดื่มเพื่ออำนวยความสะดวก มีโต๊ะ เก้าอี้สำหรับนั่งอ่านขนาดเหมาะสมกับเด็กที่น้อย สื่อสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษมีจำนวนจำกัด และมีเฉพาะบางห้องสมุดเท่านั้น มีครุภัณฑ์และของเล่นที่ใช้ในมุมบทบาทสมมุติที่น้อย ไม่มีบอร์ดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมและการมีปฏิสัมพันธ์ มีการจัดวางสื่ออุปกรณ์ทางศิลปะในพื้นที่ที่ผู้ใช้บริการสามารถเข้าถึงได้ด้วยตนเองที่น้อยมาก รวมถึงการแนะนำการใช้งานสื่อการเรียนรู้และของเล่นที่น้อย ทั้งนี้ ไม่สอดคล้องกับ Gower, Loewecke, and Beal (2018) ที่กล่าวว่า การตกแต่งห้องสมุดควรมีทั้งความสวยงามและขนาดที่เหมาะสม มีโปสเตอร์ งานศิลปะ และสิ่งของที่ดึงดูดสายตา รวมถึงภาพของตัวอักษร ตัวเลข สีและอื่นๆ ใช้ป้ายภาพและรูปภาพเพื่อช่วยให้เด็กๆ สามารถใช้พื้นที่ของห้องสมุดได้ ส่งเสริมจินตนาการและพัฒนาการด้วยพื้นที่แบบมีปฏิสัมพันธ์ โดยใช้ประโยชน์จากผนังกัน กำแพง และบอร์ดผ้าสักหลาดเพื่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม สร้างพื้นที่มุมบทบาทสมมุติ มุมการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีเบื้องต้นสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป มีโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อการศึกษาและซุ้มหนังสือตัวอย่าง สร้างสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลายของสื่อ และไม่สอดคล้องกับ Meyers and Bohrer (2009) ซึ่งได้กล่าวถึงการจัดพื้นที่ของห้องสมุด West Bloomfield Township Public Library (WBTP) ที่ตั้งอยู่ในรัฐมิชิแกน ประเทศสหรัฐอเมริกา ที่ให้ความสำคัญกับพื้นที่ที่ออกแบบมาสำหรับเด็กในวัย 5 ขวบและต่ำกว่านั้น โดยจุดประสงค์หลักก็เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่เด็ก ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความหมาย และห้องสมุดแห่งนี้ยังมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่พัฒนาทักษะทางความคิด และภาษา โดยใช้การจัดนิทรรศการ เกมต่าง ๆ พื้นที่สำหรับบทบาทสมมุติ มุมของเล่นเพื่อการศึกษา และห้องสมุด

Phoenix Public Library ในรัฐแอริโซนาประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นอีกหนึ่งห้องสมุดที่ให้ความสำคัญกับการปูพื้นฐานทางด้านพัฒนาการและการเรียนรู้ และได้มีการปรับปรุงรูปแบบห้องสมุดโฉมใหม่ เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการของเด็ก โดยได้ทำการสำรวจความต้องการของผู้ใช้บริการและนำมาปรับปรุงห้องสมุดที่มีคุณภาพ เพื่อให้การเข้าใช้บริการมีความหมายอย่างสูงสุด ที่ไม่ใช่ลักษณะของการใช้บริการแบบ “สนามเด็กเล่น” ที่ผู้ปกครองจะทำหน้าที่เพียงนั่งรออยู่ห่าง ๆ เท่านั้น แต่ห้องสมุดแห่งนี้มีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้เด็กผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก ได้มีส่วนร่วมในการส่งเสริมพัฒนาการทางการอ่าน และภาษา ตลอดจนการพัฒนาทักษะต่างๆ ของเด็กอย่างเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กปฐมวัย เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและตามความต้องการของเด็กที่เหมาะสมตามวัย
2. ผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมและปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ที่นอกเหนือจากการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการและส่งเสริมพัฒนาการอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็กที่ได้รับรางวัลหรือได้รับยกย่องว่าเป็นห้องสมุดดีเด่นในด้านการจัดสภาพแวดล้อมสำหรับเด็ก เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาห้องสมุด
2. ควรมีการพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมของห้องสมุดสำหรับเด็ก เพื่อให้เหมาะสมกับพัฒนาการ ความต้องการ และการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครองที่เหมาะสมกับบริบทของท้องถิ่น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2550). *ห้องสมุดในฝัน*. เอส.อาร์.พรินติ้ง แมสโปรดักส์.

เมชินทร์ ลิขิตบุญฤทธิ์. (2552). *ทำไมคนถึงไม่เข้าห้องสมุดประชาชน*. [http://www.libraryhub.](http://www.libraryhub.in.th/2009/10/28/why-people-dont-go-to-the-public-library/)

[in.th/2009/10/28/why-people-dont-go-to-the-public-library/](http://www.libraryhub.in.th/2009/10/28/why-people-dont-go-to-the-public-library/)

วรรณิ์ แกมเกตุ. (2555). *วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์*. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2559). *สรุปผลที่สำคัญ การสำรวจการอ่านของประชากร พ.ศ. 2558*.

ห้างหุ้นส่วนจำกัด บางกอกบล็อก.

สำนักยุทธศาสตร์และประเมินผลกรุงเทพมหานคร. (2556). *แผนบริหารราชการกรุงเทพมหานคร*

พ.ศ. 2556-2560. สืบค้นจาก <http://203.155.220.230/bmainfo/docs/plans/2Management%20Plan%20governor%202556-2560.pdf>

สำนักเรียนรู้. (2545). *ห้องสมุดเด็กโลกใบเล็กแห่งการเรียนรู้*. สานปฏิรูป, 26-28.

ห้องสมุดเจียบเหงา เด็กเยาวชนอ่านหนังสือน้อยลง. (2559). เนชั่นทีวี. <http://www.nationtv.tv/main/content/378484935/>

ภาษาอังกฤษ

Feinberg, S., & Keller, J. (2010). Designing space for children and teens in libraries and public places. *American libraries*, 41(4), 34-37.

Gower, S., Loewecke, A., & Beal, A. (2018). *5 tips for planning early literacy library spaces*.
<http://www.demcointeriors.com/blog/5-tips-early-literacy-library-spaces/>

International Federation of Library Associations and Institutions. (2007). *Guidelines for library services to babies and toddlers*. <https://archive.ifla.org/VII/d3/pub/Profrep100.pdf>

Meyers, E., & Bohrer, C. (2009). An outline for learning. *American Libraries*, 1(1), 50-55.
<http://ezproxy.car.chula.ac.th:2100/stable/26197526>